

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2017. gada 1. februārī*

Valsts pienākumu neizpilde — LESD 49. pants — Brīvība veikt uzņēmējdarbību — Notāri —
Pilsonības nosacījums — LESD 51. pants — Dalība valsts varas īstenošanā

Lieta C-392/15

par prasību sakarā ar pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2015. gada 20. jūlijā cēla

Eiropas Komisija, ko pārstāv *H. Støvlbæk* un *K. Talabér-Ritz*, pārstāvji,

prasītāja,

pret

Ungāriju, ko pārstāv *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

atbildētāja,

ko atbalsta

Čehijas Republika, ko pārstāv *M. Smolek*, *J. Vláčil* un *D. Hadroušek*, pārstāvji,

persona, kas iestājusies lietā.

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja *R. Silva de Lapuerta* [*R. Silva de Lapuerta*], tiesneši *J. Regans* [*E. Regan*], *Ž. K. Bonišo* [*J.-C. Bonichot*], *A. Arabadžijevs* [*A. Arabadjiev*] (referents) un *S. Rodins* [*S. Rodin*],

ģenerālvokāts *M. Špunars* [*M. Szpunar*],

sekretāre *K. Lopesa Bankalari* [*X. Lopez Bancalari*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 29. septembra tiesas sēdi,

ņemot vērā lēmumu, kas pieņemts pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas, izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

Spriedums

- 1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Ungārija, iecelšanu notāra amatā pakārtojot pilsonības nosacījumam, nav izpildījusi LESD 49. pantā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Notāra profesijas vispārējā struktūra Ungārijā

- 2 Ungārijas tiesību sistēmā notāri piekopi brīvo profesiju. Notariāta struktūra ir reglamentēta *közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény* (1991. gada Likums Nr. XLI par notariātu) (*Magyar Közlöny* 1991/109, turpmāk tekstā – “Notariāta likums”).
- 3 Saskaņā ar šā likuma 1. panta 1. punktu notāri ir tiesīgi apliecināt aktus, lai objektīvi sniegtu subjektiem juridiskos pakalpojumus nolūkā novērst tiesvedības.
- 4 Minētā likuma 1. panta 4. punktā ir noteikts, ka ar likumu noteikto amata pienākumu ietvaros notārs veic ar tiesu varas īstenošanas valsts dienestu saistītu oficiālu likuma piemērošanas darbību.
- 5 Tā paša likuma 2. panta 1. punktā ir paredzēts, ka amata darbībā notārs ir pakļauts vienīgi likumam un tam nav saistoši nekādi norādījumi.
- 6 Notariāta likuma 10. pantā ir paredzēts, ka notārs saskaņā ar Civillikumu ir atbildīgs par sevis nodarītajiem zaudējumiem. Turklāt visā savu amata pienākumu pildīšanas laikā viņam ir jābūt iespējami nodarītā zaudējumu riska apdrošināšanai.
- 7 Saskaņā ar minētā likuma 31/A panta 1. punktu notāri var praktizēt vai nu individuāli, vai vairākiem apvienojoties vienā birojā. Tā paša likuma 31/E pantā ir precizēts, ka biroja izveide un darbība neietekmē notāru personisko juridisko statusu, kāds tas ir noteikts Notariāta likumā, konkrēti, viņu pienākumu praktizēt personiski, kā arī atbildību par profesionālās ētikas normu pārkāpumiem un materiālo atbildību.
- 8 Notāru amata atlīdzība ir noteikta 1991. gada 26. novembra *közjegyzői díjszabásról szóló 14/1991. IM rendelet* (Tieslietu ministra lēmums Nr. 14/1991 par notāru amata atlīdzības takšu noteikšanu) (*Magyar Közlöny* 1991/130).
- 9 Jautājumā par iespēju kļūt par notāru Notariāta likuma 17. panta 1. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka notāra amatā var tikt iecelta tikai persona, kas ir Ungārijas pilsonis.

Notariālās darbības Ungārijā

- 10 *Fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény* (2009. gada Likums Nr. L par maksājuma rīkojuma procedūru) (*Magyar Közlöny* 2009/85, turpmāk tekstā – “Likums par maksājuma rīkojuma procedūru”) 1. panta 1. punktā ir paredzēts, ka maksājuma rīkojumu izdošanas procedūra ir notāru kompetencē ietilpstoša vienkāršota bezstrīdus civiltiesiska procedūra naudas parādu atgūšanai.
- 11 Šā likuma 2. pantā ir noteikts, ka šai procedūrai ir tādas pašas tiesiskas sekas kā tiesvedībai.
- 12 Likuma par maksājuma rīkojuma procedūru 9. panta 1. punktā ir paredzēts, ka elektroniski iesniegtie maksājuma rīkojumu izdošanas pieteikumi – izņemot gadījumus, kad tas nav jādara, – tiek sadalīti automātiski un vienādās daļās starp notāru prakses vietām, izmantojot Ungārijas Notāru valsts kolēģijas sistēmu.

- 13 Likuma par maksājuma rīkojuma procedūru 18. panta 1. un 3. punktā ir teikts, ka maksājuma rīkojumu izsniegšanas procedūrā nav jāuzklausā puse, nedz jāuzsāk pierādījumu iesniegšanas procedūra.
- 14 Saskaņā ar šā likuma un *bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény* (1994. gada Likums Nr. LIII par piespiedu izpildi, *Magyar Közlöny* 1994/51) noteikumiem notārs pēc kreditora pieteikuma uzdod veikt maksājuma rīkojuma izpildi, neuzklausot parādnienu, ja attiecīgais rīkojums, būdams neapstrīdēts, ir kļuvis saistošs. Izpildes uzdošana ir vajadzīga tālab, lai pret parādnienu īstenotu piespiedu līdzekļus parāda atgūšanai.
- 15 Likuma par maksājuma rīkojuma procedūru 52. panta 2. punktā ir paredzēts, ka maksājuma rīkojumu izdodošā notāra kompetencē ir uzdot šā rīkojuma izpildi.
- 16 Savukārt par mantošanas procedūru *hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény* (2010. gada Likums Nr. XXXVIII par mantošanas procedūru) (*Magyar Közlöny* 2010/35, turpmāk tekstā – “Likums par mantošanas procedūru”) 2. panta 1. punktā ir skaidri noteikts, ka tā ir bezstrīdus civiltiesiska procedūra.
- 17 Šā likuma 2. panta 2. punktā ir noteikts, ka notāra kārtotajai procedūrai ir tādas pašas tiesiskās sekas kā pirmās instances tiesās notiekošai procedūrai.
- 18 Minētā likuma 1. pantu lasot kopsakarā ar tā 3. panta 1. punktu, ir redzams, ka mantošanas procedūrā ar notāra lēmumu tiek izlemts, kurš un uz kāda pamata šīs procedūras noslēgumā iegūs kādas tiesības un uzņemsies kādu pienākumu saistībā ar mantojamo mantu, kādu mantojuma daļu vai tā sastāvā ietilpstošu konkrētu lietu.
- 19 Mantošanas procedūrā radušos jautājumus notārs saskaņā ar šā paša likuma 10. pantu izlemj ar oficiāliem lēmumiem.
- 20 Likuma par mantošanas procedūru 13. panta 1. punktā ir noteikts, ka, atskaitot zināmus izņēmumus, netiek rīkota mutiska pierādījumu izvērtēšana, taču mantošanā ieinteresētās personas un procedūras dalībnieki drīkst pievienot dokumentus, lai pamatotu citu personu prasījumus.
- 21 Mantošanas procedūras ietvaros notārs drīkst veikt aizsardzības pasākumus, tostarp pastāvot šā likuma 32.–34. pantā paredzētajiem nosacījumiem.
- 22 Atbilstoši minētā likuma 43. pantam notārs drīkst veikt konkrēti mantošanas sanāksmes rīkošanai paredzētos sagatavošanās pasākumus. Viņš drīkst arī izvērtēt, vai mantošanas procedūra ir pārtraucama, vai viņam ir jāatsakās no lietas vešanas un vai lieta viņam nav teritoriāli piekritīga. Notārs drīkst arī veikt pasākumus mantojuma masas inventāra trūkumu novēršanai.
- 23 Tā paša likuma 46. panta 1. punktā ir paredzēts, ka, ja kāda pazīme liecina, ka mantojuma atstājējs ir atstājis pēdējās gribas rīkojuma aktu, notāram ir jāaicina pārvaldes iestāde vai persona, kuras rīcībā tas ir, šo aktu paziņot.
- 24 Turklāt, ja mantošanas procedūras īstenošanai rodas vajadzība pēc kādas informācijas vai kāda dokumenta, kas ir kādas tiesas, pārvaldes iestādes, kāda cita valsts orgāna, pašvaldības vai kādas citas šo informāciju pārvaldošas organizācijas vai personas rīcībā, notārs saskaņā ar Likuma par mantošanas procedūru 16. panta 1. punktu drīkst pieprasīt, lai viņam tiktu darīta zināma šī informācija vai iesniegts šis dokuments. Šā likuma 16. panta 2. punktā ir noteikts, ka atteikties pildīt notāra lūgumu drīkst tikai tad, ja tā izpilde būtu pretrunā likumam vai citam normatīvam aktam.

- 25 Notārs nodod mantojumu vai nu galīgi, vai pagaidu kārtībā. Ja mantinieku un legatāru starpā ir strīds par to, kāda kustama manta ietilpst mantojuma masā, notārs veic nestrīdīgās kustamās mantas nodošanu saskaņā ar Likuma par mantošanas procedūru 81. panta 1. punktu, tomēr norādot, ka prasījumi attiecībā uz strīdīgo kustamo mantu ir izspriežami tiesā.
- 26 Saskaņā ar šā likuma 83. panta 1. punktu notārs mantojumu nodod galīgi, ja šai nodošanai nav likumisku šķēršļu un vai nu mantot ir pieteicies viens vienīgs mantinieks un, ievērojot pieejamo informāciju, uz mantojumu nepretendē neviena cita persona ne pēc likuma, ne pamatojoties uz dāvinājumu nāves gadījumā, ne legātu vai novēlējumu vispārnodeīgiem mērķiem, vai arī mantošanas procedūrā nav juridiska strīda par mantojamās mantas nodošanu, vai arī šis strīds ir tikai maznozīmīgs.
- 27 Mantojuma nodošanu pagaidu kārtībā saskaņā ar Likuma par mantošanas procedūru 85. panta 1. punktu notārs veic tad, ja to nav iespējams nodot galīgi. Šā likuma 86. pantā ir noteikta šajā gadījumā piemērojamā mantošanas kārtība.
- 28 Oficiāls lēmums par mantojuma nodošanu pagaidu kārtībā saskaņā ar Likuma par mantošanas procedūru 88. pantu stājas pilnā spēkā, ja vien tiesīgā persona neapliecina, ka tā ir cēlusi mantojuma prasību tiesā, lai tiktu atzīta kāda pretenzija, kas nav tikusi ņemta vērā lēmumā par mantojuma nodošanu pagaidu kārtībā un jautājumā par kuru ir mantinieku strīds, ja tiesa nolemj, ka šī prasība nav pieņemama vai ir nedibināta, vai arī izbeidz tiesvedību, vai arī ja tiesa izbeidz tiesvedību, neizskatot lietu pēc būtības.
- 29 Tiesā ir iespējams pārsūdzēt notāra oficiālu lēmumu par mantošanas procedūras noslēgšanu pēc būtības, notāra lēmumu par procedūras izmaksām un pienākumu attiecīgajām personām tās segt, kā arī viņa lēmumu par naudas soda uzlikšanu, pastāvot Likuma par mantošanas procedūru 109.–113. pantā paredzētajiem nosacījumiem.
- 30 No 1991. gada 26. novembra *közjegyzői állások számáról és a közjegyzők székhelyéről 15/1991. (XI. 26.) IM rendelet* (Tieslietu ministra lēmums Nr. 15/1991 par notāru amata vietu skaitu un prakses vietām) (*Magyar Közlöny* 1991/130) 1. panta 2. un 3. punkta izriet, ka mantošanas lietas Budapeštas (Ungārija) notāriem ir piekritīgas atbilstoši viņu prakses vietas teritorijai. Ja vienā un tajā pašā prakses vietas teritorijā praktizē vairāki notāri, viņi mantojuma lietās iesaistās mainīgi pa mēnešiem un mantošanas procedūru konkrētajā lietā uzņemas tas, kura piekritībā tā ir mantojuma atstājēja nāves brīdī.
- 31 Jautājumā par notariālo glabājumu *egyres közjegyzői nemperes eljárásokról szóló 2008. évi XLV. törvény* (2008. gada Likums Nr. XLV par notariālajām bezstrīdus procedūrām) (*Magyar Közlöny* 2008/94, turpmāk tekstā – “Likums par notariālajām bezstrīdus procedūrām”) ir paredzēts, ka saistību izpildei, nododot notariālā glabājumā, ir tādas pašas tiesiskas sekas kā glabājumam tiesā. Ja notārs pieņem glabājumu, viņš saskaņā ar attiecīgajās šā likuma normās noteikto uz pieteikuma izdara atzīmi par pieņemšanu. Notārs pieteikumu vai nu noraida, vai arī atsakās pieņemt, ja nav izpildīti likumā prasītie nosacījumi. Tādā gadījumā viņš pieņem oficiālu lēmumu. Oficiālu lēmumu notārs pieņem arī jautājumā par to, kam glabājums izsniedzams. Tā izsniegšana var tikt veikta tikai pēc tam, kad šis lēmums ir ieguvis saistošu spēku.
- 32 Turklāt notārs taisa publiski ticamus aktus. Šie akti ir apveltīti ar izpildāmību, ja notārs uz tiem izdara atzīmi par izpildāmību. Saskaņā ar Notariāta likuma 112. pantu notārs uz notariālā akta izdara atzīmi par izpildāmību, ja šajā aktā ir izklāstīta apņemšanās jautājumā par izpildījumu un pretizpildījumu vai vienpusēja apņemšanās, kreditora un parādnieka vārds, saistības priekšmets, tās apjoms vai summa, kā arī tās izpildes kārtība un termiņš.
- 33 Lai veiktu notariālā aktā noformēta prasījumu piedziņu, notārs – pēc kreditora lūguma un neuzklausot parādnieku – uzdod veikt izpildi. Izpildes uzdošana notiek, izdarot uz akta attiecīgu atzīmi. Šis atzīmes izdarīšanas likumīgums var tikt apstrīdēts tiesā.

- 34 Civilprocesa kodeksa 195. pantā ir noteikts pierādījuma spēks, ar kādu apveltīts publiski ticams akts. No šīs tiesību normas 6. un 7. punkta izriet, ka par publiski ticamiem aktiem principā var tikt pierādīts pretējais. Vēl tiesa var lūgt aktu izdevušajai personai izteikties jautājumā par tā autentiskumu. Turklāt saskaņā ar šā kodeksa 206. pantu pierādījumus tiesa vērtē brīvi.
- 35 Jautājumā par darbībām, ko notārs veic saistībā ar pierādījumu iepriekšēju savākšanu, Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām 17. pantā ir paredzēts, ka šāda savākšana notāram var tikt lūgta, pastāvot Civilkodeksā noteiktajiem nosacījumiem, ja pieteicējam ir tiesiska interese iegūt pierādījumu, konkrēti, konstatēt kādu īpaši nozīmīgu faktu vai situāciju. Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām attiecīgajās normās ir noteikts, ka pierādījumu iepriekšēju savākšanu nav iespējams izmantot, ja attiecīgajā lietā ir iesniegta civilprasība vai tiek iztiesāta krimināllieta. Ja notārs uzskata, ka nosacījumi tam, lai varētu izmantot pierādījumu iepriekšēju savākšanu, visnotaļ iespējami nav izpildīti, viņš pieņem lēmumu par atteikumu, kura likumība var tikt apstrīdēta tiesā.
- 36 Notārs piedalās arī pirmstiesas procedūrā, kurā tiek iepriekšēji izraudzīts tiesu eksperts. Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām 21. pantā ir noteikts, ka tiesu eksperta izraudzīšanās notāram var tikt lūgta, ja kāda fakta vai jebkāda cita pieteicējam svarīga apstākļa konstatēšanai vai izvērtēšanai ir vajadzīgas speciālas tehniskas zināšanas. Tiesu eksperta izraudzīšanās notāram nevar tikt lūgta, ja jautājumā, saistībā ar kuru šis pasākums tiek prasīts, notiek tiesvedība, kurā pieteicējs ir prasītājs vai atbildētājs, vai ja pret attiecīgo pieteicēju izskatīšanā ir krimināllieta. Šā likuma attiecīgajās normās ir noteikts, ka, ja notārs uzskata, ka nosacījumi tam, lai varētu izraudzīties tiesu ekspertu, nav izpildīti, viņš pieņem lēmumu par atteikumu, kura likumība var tikt apstrīdēta tiesā.
- 37 Notāram ir zināma loma arī nozaudētu, nozagtu vai iznīcinātu pārvedamu vērtspapīru un sertifikātu anulēšanas procedūrā, kas reglamentēta Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām 28.–36. pantā. Notāram anulējot šos vērtspapīrus un sertifikātus, tajos konstatētās tiesības nav izmantojamas un tajos konstatētās saistības nav jāpilda. Šā likuma 29. pantā ir paredzēts, ka anulēšanas pieteikumu izskatīt ir ikviena notāra kompetencē.
- 38 Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām attiecīgajās normās ir noteikts, ka, ja notāram tiek lūgts to darīt, viņš uzdod fiziskai vai juridiskai personai, kurai ir jāveic maksājums saskaņā ar nozaudēto, nozagto vai iznīcināto vērtspapīru, neveikt maksājumu saskaņā ar to un vajadzības gadījumā summu, kuras samaksai pa to laiku iestājies termiņš, nodot glabājumā tiesai. Oficiālam notāra lēmumam, ar kuru nozaudēts, nozagts vai iznīcināts pārvedams vērtspapīrs vai sertifikāts ir atzīts par nederīgu, ir tādas pašas tiesiskas sekas kā ar *res judicata* spēku apveltītam spriedumam.
- 39 Turklāt notārs veic darbības saistībā ar divu astoņpadsmit gadu vecumu sasniegušu viena dzimuma personu starpā noformētu reģistrētu partnerattiecību izbeigšanu. Šī procedūra ir reglamentēta Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām 36/A līdz 36/D pantā. Saskaņā ar šā likuma attiecīgajās normās noteikto pie notāra ir iespējams noformēt reģistrēto partnerattiecību izbeigšanu, ja vien reģistrētie dzīvesbiedri to lūdz kopīgi un brīvprātīgi, nevienam no reģistrētajiem dzīvesbiedriem nav bērna, attiecībā uz kuru dzīvesbiedri kopīgi uzņēmušies uzturēšanas saistības, un reģistrētie dzīvesbiedri vai nu notariālā aktā, vai privāttiesiskā kārtībā noformētā un advokāta līdzparakstītā aktā ir vienojušies par uzturēšanas saistībām, ko tie pēc likuma viens pret otru ir uzņēmušies, par kopīgās dzīvesvietas izmantošanu un par dzīvesbiedru kopīpašuma sadali. Oficiālam lēmumam par pušu vienošanās apstiprināšanu ir tādas pašas tiesiskās sekas kā tiesas apstiprinātam vienošanās dokumentam, un oficiālam lēmumam par reģistrētu partnerattiecību izbeigšanu ir tādas pašas tiesiskās sekas kā tiesas spriedumam. Ja šī vienošanās nevar tikt apstiprināta vai arī ja nav izpildīti nosacījumi reģistrētu partnerattiecību izbeigšanai notāra klātbūtnē, notārs atsakās apstiprināt minēto vienošanos un noraida pieteikumu partnerattiecību izbeigšanai.
- 40 Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām 36/E līdz 36/G pantā ir reglamentēta notāra kompetence partnerattiecību pieteikumu reģistra kārtīšanas jautājumos. Šajā reģistrā ir atzīmēts ikviens pieteikums par to, ka kādas partnerattiecības Civilkodeksa izpratnē pastāv vai vairs nepastāv.

Pieteikums tiek ierakstīts pēc dzīvesbiedru kopīga lūguma vai partnerattiecību neesamības pieteikuma gadījumā – pēc lūguma, ko izteicis kāds no viņiem. Notārs pārbauda, vai ir izpildīti reģistrēšanas procedūras nosacījumi. Notāra pieņemtam oficiālam lēmumam par ierakstīšanu partnerattiecību pieteikumu reģistrā ir tādas pašas tiesiskās sekas kā tiesas spriedumam.

41. Laulības līgumu valsts reģistrs un partnerattiecību līgumu valsts reģistrs oficiāli apliecina tajos ierakstīto līgumu esamību, kamēr netiek pierādīts pretējais. Civilkodeksa 4:65. panta 2. punktā un 6:515. panta 3. punktā ir noteikts, ka attiecībā pret trešām personām laulības vai partnerattiecību līgums ir piesaucams tikai tad, ja tas ir reģistrēts vai ja laulātie vai dzīvesbiedri pierāda, ka attiecīgā trešā persona zināja vai ka tai bija jāzina par tā esamību un saturu.
42. Saskaņā ar Likuma par notariālajām bezstrīdus procedūrām 36/H panta 2. punktu Ungārijas Notāru valsts kolēģija atbild par reģistrācijas sistēmas ekspluatāciju, savukārt ierakstus laulības līgumu valsts reģistrā un partnerattiecību līgumu valsts reģistrā notāri izdara, izmantojot tālab paredzētās datora lietojumprogrammas. Šā likuma 36/J panta 2. punktā ir teikts, ka pirms vienošanās ierakstīšanas šajos reģistros notārs pārbauda, vai ir izpildīti likumā noteiktie nosacījumi.
43. Turklāt notārs bezstrīdus procedūrā nosaka pārmantojamību tādu fizisku personu nāves vai juridisku personu likvidācijas gadījumā, kuras ir iesniegušas pieteikumus ierakstu izdarīšanai kustamas mantas ķīlu reģistrā.
44. Saskaņā ar Notariāta likuma 162. pantu notāra kompetencē ir pieņemt glabājumā visa veida dokumentus, naudas līdzekļus, vērtspapirus un publiski emitētus pārvedamus vērtspapirus. Šajā likumā ir paredzēts, ka viņa kompetencē ir arī notariālā akta sagatavošanas laikā vai saistībā ar šādu aktu pēc kādas puses lūguma nodot šādas vērtības trešajai personai vai tās nodot glabājumā kādai tiesai vai kādai citai iestādei.
45. Saskaņā ar Notariāta likuma 171/A pantu notāra kompetencē ir pēc kādas puses lūguma savos elektroniskajos arhīvos ierakstīt elektroniskā formā noformētu publiski ticamu dokumentu. Viņam tas jāglabā vismaz trīs gadus.

Pirmstiesas procedūra

46. Komisija 2006. gada 18. oktobra brīdinājuma vēstulē lūdza Ungārijai divu mēnešu laikā iesniegt savus apsvērumus jautājumā par to, vai iecelšanas notāra amatā Ungārijā pakārtošana pilsonības nosacījumam atbilst LESD 49. un 51. pantam.
47. Uz šo brīdinājuma vēstuli Ungārija atbildēja ar 2006. gada 20. decembra vēstuli.
48. Nebūdama pārliecināta par Ungārijas izvirzītajiem argumentiem, Komisija ar 2007. gada 23. oktobra vēstuli nosūtīja tai argumentēto atzinumu, uz kuru Ungārija atbildēja ar 2008. gada 12. februāra vēstuli.
49. 2011. gada 24. maijā spriedumos Komisija/Beļģija (C-47/08, EU:C:2011:334), Komisija/Francija (C-50/08, EU:C:2011:335), Komisija/Luksemburga (C-51/08, EU:C:2011:336), Komisija/Austrija (C-53/08, EU:C:2011:338), Komisija/Vācija (C-54/08, EU:C:2011:339) un Komisija/Grieķija (C-61/08, EU:C:2011:340) Tiesa nosprieda, ka pilsonības nosacījums, kam iecelšana notāra amatā bija pakārtota attiecīgi Beļģijas Karalistes, Francijas Republikas, Luksemburgas Lielhercogistes, Austrijas Republikas, Vācijas Federatīvās Republikas un Grieķijas Republikas tiesiskajā regulējumā, ir LESD 49. pantā aizliegta diskriminācija pilsonības dēļ. Ungārija Tiesā izskatāmajā lietā bija iestājusies pirmo piecu iepriekš minēto dalībvalstu prasījumu atbalstam.

- 50 2011. gada 9. novembra vēstulē Komisija vērsa Ungārijas uzmanību uz šā sprieduma iepriekšējā punktā minētajiem spriedumiem un tai lūdza precizēt, kādus pasākumus tā, ņemot vērā šos spriedumus, ir veikusi vai paredz veikt, lai savus tiesību aktus padarītu saderīgus ar Savienības tiesībām.
- 51 Uz šo vēstuli Ungārija atbildēja 2012. gada 13. janvāra vēstulē, apgalvodama, ka Ungārijas tiesību sistēmā notāru veiktās funkcijas aptver arī citas, ne tikai tās darbības, ko Tiesa ir izvērtējusi lietās, kurās taisīti šā sprieduma 49. punktā minētie spriedumi, un ka šīs funkcijas pēc savas iedabas atšķiras no minētajās lietās aplūkotajām.
- 52 2012. gada 27. septembrī Komisija Ungārijai nosūtīja papildu argumentēto atzinumu, uz kuru šī dalībvalsts atbildēja ar 2012. gada 30. novembra vēstuli.
- 53 Izvērtējusi grozījumus, ko Ungārija pa to laiku bija izdarījusi savos tiesību aktos par notāru darbību, Komisija secināja, ka pienākumu neizpilde turpinās, un tāpēc 2014. gada 10. jūlijā šai dalībvalstij nosūtīja jaunu papildu argumentēto atzinumu.
- 54 2014. gada 18. septembra vēstulē Ungārija atbildēja uz šo atzinumu, izklāstot iemeslus, kādēļ tā uzskata, ka Komisijas aizstāvētā nostāja nav pamatota.
- 55 Šādos apstākļos Komisija nolēma celt šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- 56 Komisija uzskata, ka darbības, kuras notārs veic Ungārijas tiesību sistēmā, ietilpst LESD 49. panta piemērošanas jomā.
- 57 Šajā ziņā šī iestāde norāda, pirmkārt, ka, ciktāl notārs nav valsts darbinieks, bet gan piekopi brīvo profesiju, kuras ietvaros tas sniedz pakalpojumus par atlīdzību, un ir nodokļu maksātājs, viņš veic saimniecisku darbību.
- 58 Otrkārt, ievērojamu daļu savu darbību notāri veicot konkurences apstākļos savas attiecīgās teritoriālās piekritības robežās. Tas esot sakāms konkrēti par publiski ticamu aktu taisīšanu un nozaudētu, nozagtu vai iznīcinātu pārvedamu vērtspapīru vai sertifikātu anulēšanu. Turklāt papīra formātā noformēti vai mutiski izteikti pieteikumi izdot maksājuma rīkojumu varot tikt iesniegti jebkuram notāram.
- 59 Treškārt, darbības, ko Ungārijas tiesību sistēmā notārs veic, pildot savus uzdevumus, proti, maksājuma rīkojumu izdošana, to izpildes uzdošana, kā arī mantošanas procedūru veikšana, esot valsts varas īstenošanas palīgdarbi vai priekšdarbi vai darbības, kas neskar pārvaldes iestāžu un tiesu rīcības brīvību un lemšanas tiesības un kurās netiek izmantotas lemšanas tiesības, piespiešanas tiesības, vai arī piespiedu pasākumu veikšanas tiesības.
- 60 Ceturtkārt, Komisija apgalvo, ka notāra rīkošanās vispārējās interesēs vēl katrā ziņā nenozīmē, ka viņš piedalās valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē.
- 61 Piektkārt, fiskālā un finansiālā ziņā notārs darbojas kā uzņēmums. Turklāt notāra birojs esot apveltīts ar juridiskās personas statusu un tam esot piemērojamas Ungārijas tiesību normas par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību.

- 62 Visbeidzot, par notāra profesionālajā darbībā izdarīto esot atbildīgs tikai pats notārs un no viņa darbības valstij neizrietot atbildība.
- 63 Otrām kārtām, darbības, kuras notārs veic Ungārijas tiesību sistēmā – Komisijas ieskatā – nav dalība valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē, kā to interpretējusi Tiesa.
- 64 Šajā ziņā Komisija apgalvo, ka LESD 51. panta pirmā daļa ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi. Turklāt šī tiesību norma – tā kā tajā ir paredzēts izņēmums no brīvības veikt uzņēmējdarbību attiecībā uz darbībām, ar kurām notiek dalība valsts varas īstenošanā, – būtu jāinterpretē strikti, un minētais izņēmums būtu jāattiecinā tikai uz darbībām, kas pašas par sevi ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā. Taču valsts varas jēdziens nozīmējot, ka tiek izmantotas tādas leģitīmas pilnvaras, kuras ir plašākas par vispārīgajās tiesībās paredzētajām un kuras izpaužas kā spēja rīkoties neatkarīgi no citu tiesību subjektu gribas vai pat pretēji šai gribai.
- 65 Notāra pildītās funkcijas neietver leģitīmas tiesību, piespiešanas tiesību vai arī piespiedu pasākumu veikšanas tiesību izmantošanu. Tās esot tiesiskās preventīvas darbības un līdz ar to – valsts varas īstenošanas palīgdarbi vai priekšdarbi. Šo secinājumu neatspēkojot tādi aspekti kā notariālo darbību reglamentētība, tas, ka notāri Ungārijas krimināltiesībās tiek uzskatīti par valsts varu īstenojošiem procesa virzītājiem, notāru teritoriālā kompetence, viņu neatceļamība, notāra profesijas nesavienojamība ar citu funkciju pildīšanu un tas, ka notārs nedrīkst atteikties no klienta.
- 66 Jautājumā, pirmkārt, par maksājuma rīkojuma procedūru Komisija apgalvo, ka notārs tajā veic palīgdarbu, kas tam uzticēts tālab, lai atslogotu tiesas. Tā kā šī procedūra attiecas tikai uz neapstrīdētiem naudas prasījumiem, kuru izpildei iestājies termiņš, notāram neesot nekādu leģitīmas pilnvaru attiecībā uz pusēm. Tādējādi notāra pilnvarās esot tikai procesuālu formalitāšu nokārtošana. Viņš nevarot norīkot neko citu kā tikai samaksas izdarīšanu, un viņa kompetencē neesot izskatīt prasījuma apstrīdēšanu. Turklāt notāra izdots maksājuma rīkojums kļūstot galīgs un izpildāms tikai tad, ja parādnieks to atvēlētajā termiņā neapstrīd. Visbeidzot, ar to vien, ka šim rīkojumam ir nozīmīgas tiesiskās sekas, vēl neesot pietiekami, lai varētu tikt pierādīta tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā.
- 67 Komisija uzskata, ka tāpat ir ar darbību, ko notārs veic saistībā ar Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Regulai (EK) Nr. 1896/2006, ar ko izveido Eiropas maksājuma rīkojuma procedūru (OV 2006, L 399, 1. lpp.).
- 68 Otrkārt, Komisija apgalvo, ka jautājumā par maksājuma rīkojuma izpildes uzdošanu notāram nav nekādas rīcības vai leģitīmas brīvības. Viņš neizšķirot strīdu, neuzklausot puses un neprasot iesniegt pierādījumus, bet gan vienīgi padarot par izpildāmu maksājuma rīkojumu, kas nav ticis apstrīdēts. Šā rīkojuma izpildāmība notāru neapveltot ne ar kādām piespiešanas tiesībām. Notārs vienīgi padarot prasījumu neapstrīdamu, kamēr vien nav pierādīts pretējais, taču neizspriež prasījuma apstrīdēšanu pēc būtības. Tāpēc atzīmes par izpildāmību izdarīšana uz maksājuma rīkojuma esot palīgdarbs vai priekšdarbs.
- 69 Treškārt, Komisija norāda, ka mantošanas procedūra ir bezstrīdus civiltiesiska procedūra, kuras gaitā pusēm ir iespējams noslēgt vienošanos, kuru notārs apstiprina ar oficiālu lēmumu. Tas, ka mantojumu, par kuru ir strīds, notārs saskaņā ar Ungārijas tiesību aktiem, drīkst nodot tikai pagaidu kārtībā, apliecinot, ka notārs nav tiesīgs mantošanas procedūrā izšķirt strīdu. Arīdzan tas, ka notārs mantojumu nodod ar pilnīgu iedarbību, nenozīmējot leģitīmas vai piespiešanas pilnvaru izmantošanu, jo tā ir pakārtota priekšnosacījumam par pušu piekrišanas vai vienošanās esamību.
- 70 Turklāt oficiāls lēmums par mantojuma noformēšanu nevarot tikt uzskatīts par galīgu aktu, jo tas var tikt pārsūdzēts tiesā. Savukārt piespiedu, sagatavošanas vai aizsardzības pasākumi, kurus notārs var veikt, lai nodrošinātu pareizu mantošanas procedūras norisi, neskarot attiecīgo tiesību būtību un esot tikai notāra pamatzdevuma izpildei vajadzīgie palīgdarbi.

- 71 Ceturtkārt, notariālā glabājuma procedūrā notāram esot tikai pasīva loma. Viņš neizskatot nevienu apstrīdēšanu. Tāpēc notariālā glabājuma procedūrā netiekot izmantotas vērtēšanas, lemšanas vai piespiešanas pilnvaras.
- 72 Piektkārt, jautājumā par notariālo aktu taisīšanu Komisija uzskata, ka šo aktu radīto tiesisko seku nozīmīgums nav pietiekams, lai pierādītu, ka ar šo darbību tiek veikta dalība valsts varas izmantošanā. Notariālo aktu pierādījuma spēks neesot bezierunu kārtībā saistošs tiesai pierādījumu novērtēšanā. Turklāt to esot iespējams atspēkot ar pretējiem pierādījumiem. Šo aktu izpildāmība patiešām ļaujot kreditoram panākt parāda piedziņu bez vajadzības vērsties tiesā. Tomēr šajā ziņā notārs vienīgi pārbauda, vai ir ievēroti likumā noteiktie nosacījumi, lai varētu izdarīt atzīmi par izpildāmību. Tāpēc notāram neesot nekādu lemšanas vai piespiešanas pilnvaru.
- 73 Sestkārt, Komisija norāda, ka pierādījumu iepriekšēja savākšana notāra klātbūtnē galvenokārt esot paredzēta pierādījumu iepriekšējai sagatavošanai, lai varētu panākt pozitīvu iznākumu vēlākā krimināllietā vai civillietā. Tātad šajā procedūrā notārs veic to, kas acīmredzami raksturojams kā palīgdarbs vai priekšdarbs.
- 74 Septītkārt, Komisija uzskata, ka tiesu eksperta izraudzīšanās procedūra ir cieši saistīta ar tādām citām valsts varas izmantošanā neietilpstošām notariālajām procedūrām kā maksājuma rikojuma izsniegšanas procedūra vai mantošanas procedūra.
- 75 Astotkārt, jautājumā par notāra kompetenci saistībā ar nozaudētu, nozagtu vai iznīcinātu pārvedamu vērtspapīru un sertifikātu anulēšanu Komisija norāda, ka tā neskar šo dokumentu juridisko statusu, bet gan attiecas vienīgi uz iespēju tos aizstāt. Tāpēc šī notāra darbība neietilpstot valsts varas īstenošanā.
- 76 Devītkārt, Komisija uzskata, ka reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas jomā notārs ir tiesīgs vienīgi pārbaudīt, vai ir izpildīti likumā paredzētie nosacījumi, kas piemērojami šā režīma izbeigšanai, abpusēji vienojoties. Tāpēc notāram šajā ziņā neesot īstenas rīcības vai lemšanas brīvības.
- 77 Desmitkārt, jautājumā par partnerattiecību pieteikumu reģistra kārtošānu, kā arī laulības līgumu valsts reģistra un partnerattiecību līgumu valsts reģistra kārtošānu Komisija uzskata, ka notāra šajos reģistros veiktā aktu ierakstīšana tiesiskas sekas rada tikai ar līgumu un citu pušu brīvprātīgi noslēgtu aktu starpniecību. Tādējādi notāra iesaistīšanās tajās esot pakārtota priekšnosacījumam par pušu piekrišanu tam vai gribas sakritību šajā ziņā.
- 78 Vienpadsmitkārt, jautājumā par tiesību pārmantotāju noteikšanu tādu fizisku personu nāves vai juridisku personu likvidācijas gadījumā, kuras ir iesniegušas pieteikumus ierakstu izdarīšanai kustamas mantas ķīlu reģistrā, Komisija apgalvo, ka šā reģistra kārtošāna neietilpst valsts varas īstenošanas tvērumā, jo tā attiecas tikai uz bezstrīdus procedūrām.
- 79 Visbeidzot, divpadsmitkārt, Komisija apgalvo, ka notāra veiktā visa veida dokumentu, naudas līdzekļu, vērtslietu un publiski emitētu pārvedamu vērtspapīru glabāšana ir pasīvs palīgdarbs, kurā netiek nedz izmantotas lemšanas, piespiedu vai piespiešanas pilnvaras, nedz vērtētas iespējamās apstrīdēšanas.
- 80 Ungārija, kuras prasījumus atbalsta Čehijas Republika, apgalvo, pirmkārt, ka darbības, kuras notārs veic Ungārijas tiesību sistēmā, neietilpst LESD 49. panta piemērošanas jomā.
- 81 Proti, notāra darbība neesot saimnieciska vai komerciāla darbība, jo viņa iecelšana amatā ir pakārtota nosacījumam par konkursa sekmīgu nokārtošanu, savu darbību viņš veic noteiktā teritorijā un noteiktā prakses vietā, viņa darbību joma nav brīvi izvēlēta, bet gan noteikta likumā, savus uzdevumus viņš veic gluži neatkarīgi, saskaņā ar Notariāta likuma 1. panta 4. punktu viņš veic “oficiālu likuma piemērošanas darbību”, viņa amata atlīdzība netiek noteikta brīvi vienojoties un maksājuma rikojuma izsniegšanas procedūrā un mantošanas lietās viņa profesijā nav konkurences.

- 82 Turklāt pat tad, ja notārs strādā, apvienojies kādā birojā, savus pienākumus viņš pildot personiski. Viņš darbojoties nevis vispārējās interesēs, bet gan “pie [viņa] vērsušos klientu interesēs”.
- 83 Visbeidzot, notāra darbību rezultātā netieši rodoties valsts atbildība.
- 84 Otrām kārtām, Ungārija, kuras prasījumus atbalsta Čehijas Republika, apgalvo, ka uz notāra Ungārijas tiesību sistēmā veiktajām darbībām tik un tā attiecoties LESD 51. pantā paredzētais izņēmums. Proti, notāra statuss Ungārijā esot salīdzināms ar tiesnešu un citu valsts varas īstenošanā piedalošos personu statusu. Tā kā notāra uzdevums ir ar bezstrīdus procedūru īstenošanu novērst strīdus, viņš esot piederīgs tiesu varas īstenošanas sistēmai. Viņš nedrīkstot atteikties no lietas, kas viņam piekritīga materiāltiesiski, un viņa akti, lai arī būdami pieņemti bezstrīdus procedūrās, radot tādas pašas tiesiskās sekas kā tiesas nolēmums. Notārs, gluži tāpat kā tiesneši, savā darbā esot neatkarīgs. Viņš izmantojot arī novērtējuma brīvību un lemšanas tiesības un varot īstenot valsts piespiedu pasākumus.
- 85 Ungārija norāda, pirmkārt, ka maksājuma rīkojuma izdošanas procedūra ir paredzēta, lai atslogotu tiesas. Pēc kreditora lūguma un bez vajadzības uzklaut parādnieku izdodams rīkojumu, kas parādniekam uzliek pienākumu samaksāt kādu naudas summu, notārs galīgi izlemjot privāttiesisku jautājumu. Praksē tiek apstrīdēta tikai ļoti neliela procentuālā daļa notāra izdoto maksājuma rīkojumu. Turklāt Ungārijas tiesību sistēmā notāra kompetencē esot arī izdot maksājuma rīkojumu saskaņā ar Regulu Nr. 1896/2006.
- 86 Otrkārt, maksājuma rīkojuma izpildes uzdošana, pēc Ungārijas domām, ir tieša dalība valsts varas īstenošanā, jo piespiedu izpilde ir piespiedu pasākums, kura rezultātā parādniekam parāda dēļ tiek atņemta manta. Tas, ka notāra oficiālais lēmums par izpildes uzdošanu var tikt pārsūdzēts tiesā, sakņojoties vajadzībā ievērot pamattiesības un nenozīmējot, ka šis lēmums būtu mazāk juridiski saistošs. Turklāt šā veida pārsūdzības esot jautājumā nevis par to, vai ir vai nav jāuzdod izpilde, bet gan vienīgi par to, vai minētais lēmums ir likumīgs.
- 87 Treškārt, jautājumā par mantošanas procedūru Ungārija apgalvo, ka notārs nevis vienkārši pilda priekšdarbus kādas tiesas darbam, bet gan pats īsteno visu mantošanas procedūru un pieņem oficiālu lēmumu par mantojuma nodošanu. Ungārijas tiesību sistēmā – atšķirībā no Austrijas tiesību sistēmā notiekošā – notārs rīkojoties nevis kā tiesas pilnvarnieks, bet gan ar savām pašā pilnvarām un visus lēmumus pieņemot pats. Viņš varot veikt arī aizsardzības pasākumus. Turklāt mantošanas jomā notāru pieņemto lēmumu pārsūdzības esot retas.
- 88 Ceturtkārt, par notariālā glabājuma procedūru Ungārija norāda, ka tai ir tādas pašas tiesiskās sekas kā tiesas glabājuma procedūrai. Tā tas esot tāpēc, ka sabiedrības uzticība notāriem ir, pateicoties lomai, ko viņi pilda tiesu varas īstenošanā, kā arī tam, ka viņi ir vieglāk pieejami nekā tiesas.
- 89 Piektkārt, par publiski ticamu aktu taisīšanu Ungārija apgalvo, ka šī notāra darbība ir stingri reglamentēta. Notāra taisītā publiski ticamā akta oficiālumu apliecinot arī atzīme par izpildāmību, ko viņš uz šā akta izdara, kad ir izpildīti tiesiskie nosacījumi. Tā kā šī atzīme ļauj prasījumu piedzīt ar valsts piespiedu pasākumu palīdzību ar tādiem pašiem nosacījumiem un tādā pašā kārtībā, kā tas darāms tiesas nolēmuma izpildē, notāram esot tāda pati loma kā tiesām strīdu izšķiršanā un novēršanā. 1999. gada 17. jūnija spriedums *Unibank* (C-260/97, EU:C:1999:312), apliecinot, ka ar izpildāmību var tikt apveltīti tikai ar valsts varas īstenošanu saistīti akti. Publiski ticamos aktos ietvertās saistības ar tiesu nolēmumu izpildāmībai līdzīgu izpildāmību esot apveltītas arī Padomes 2000. gada 22. decembra Regulā (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2001, L 12, 1. lpp.) un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 21. aprīļa Regulā (EK) Nr. 805/2004, ar ko izveido Eiropas izpildes rīkojumu neapstrīdētiem prasījumiem (OV 2004, L 143, 15. lpp.).

- 90 Sestkārt, Ungārija apgalvo, ka pierādījumu iepriekšēja savākšana notāra klātbūtnē ir tiesās notiekošas tādas pašas iedabas bezstrīdus procedūras īpašs paveids, kura mērķis ir savākt pierādījumus, lai vēlāk varētu uzsākt iespējamu tiesvedību.
- 91 Septītkārt, par tiesu eksperta izraudzīšanu Ungārija paskaidro, ka tā ir līdzīgas tiesās notiekošas procedūras īpašs paveids.
- 92 Astotkārt, Ungārija norāda, ka notāra veiktajai nozaudētu, nozagtu vai iznīcinātu pārvedamu vērtspapīru un sertifikātu anulēšanai esot saistošs spēks un tādas pašas tiesiskās sekas kā ar *res judicata* spēku apveltītam spriedumam. Tātad šī notāra darbība skarot trešo personu tiesības un pienākumus un tādēļ esot tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā. Ungārija tomēr paskaidro, ka, lai arī pārvedama vērtspapīra anulēšanas rezultātā tiek padarīta neiespējama tajā konstatēto tiesību izmantošana vai tajā paredzētā pienākuma piespiedu izpilde, tā nekādi nemainot šā pārvedu vērtspapīra pamatā esošās tiesiskās attiecības. Minētā vērtspapīra anulēšana vienīgi ļaujot emitēt jaunu, to aizstājošu pārvedu vērtspapīru.
- 93 Devītkārt, jautājumā par notāra lomu reģistrētu partnerattiecību izbeigšanā Ungārija vērš uzmanību uz to, ka reģistrētas partnerattiecības viņš izbeidz, pamatojoties uz abu pušu abpusēju piekrišanu bezstrīdus procedūrā. Notārs rīkojoties gluži tāpat kā tiesa, un šo attiecību izbeigšanai notariālā kārtībā esot tādas pašas tiesiskās sekas kā tiesas pasludinātai attiecību izbeigšanai.
- 94 Desmitkārt, jautājumā par partnerattiecību pieteikumu reģistra kārtošānu, kā arī laulības līgumu valsts reģistra un partnerattiecību līgumu valsts reģistra kārtošānu Ungārija norāda, ka notāra oficiālajam lēmumam par informācijas ierakstīšanu šajos reģistros esot saistošs spēks, tas radot tādas pašas tiesiskās sekas kā ar *res judicata* apveltīts tiesas spriedums un ietekmējot attiecīgo aktu piesaucamību attiecībā pret trešām personām.
- 95 Vienpadsmitkārt, Ungārija vērš uzmanību uz to, ka notārs nosaka tiesību pārmantotājus tādu fizisku personu nāves vai juridisku personu likvidācijas gadījumā, kuras ir iesniegušas pieteikumus ierakstu izdarīšanai kustamas mantas ķīlu reģistrā.
- 96 Visbeidzot Ungārija uzskata, ka dokumentu, naudas līdzekļu, vērtslietu un pārvedamu vērtspapīru glabāšanas darbība, lai arī nebūdamā valsts varas īstenošana, neesot nošķirama no pārējām notāra darbībām, jo tā viņam ļauj efektīvāk pildīt pārējos tā uzdevumus.

Tiesas vērtējums

- 97 Ievadam ir jāprecizē, ka Komisijas prasība ir vienīgi par aplūkotajā Ungārijas tiesiskajā regulējumā iespējai nodarboties ar notāra profesiju izvirzītā pilsonības nosacījuma saderīgumu ar LESD 49. pantā noteikto brīvību veikt uzņēmējdarbību. Šī prasība neattiecas nedz uz notariāta statusu un struktūru Ungārijas tiesību sistēmā, nedz uz kādiem citiem nosacījumiem iespējai nodarboties ar notāra profesiju šajā dalībvalstī, izņemot ar pilsonību saistīto nosacījumu.
- 98 Ungārija apgalvo, ka notāra profesija nav uzskatāma par saimniecisku darbību un tāpēc šī profesija neietilpst LESD 49. panta piemērošanas jomā.
- 99 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka LESD 49. pantā paredzētā brīvība veikt uzņēmējdarbību ir piemērojama notāra profesijai (spriedums, 2015. gada 10. septembris, Komisija/Latvija, C-151/14, EU:C:2015:577, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 100 Proti, pastāvīgās judikatūras atziņa ir tāda, ka pakalpojumu sniegšana par atlīdzību ir jāuzskata par saimniecisku darbību, ja vien veiktās darbības ir īstenas un faktiskas, proti, ne tādas, kas pēc savas iedabas ir gluži maznozīmīga blakusnodarbe (spriedums, 2001. gada 20. novembris, *Jany* u.c., C-268/99, EU:C:2001:616, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 101 Nav strīda par to, ka Ungārijas tiesību sistēmā notāri piekopi brīvo profesiju, kuras pamatdarbība ir vairāku dažādu pakalpojumu sniegšana par atlīdzību.
- 102 Vēl jāatgādina, ka LESD 49. pantā ir gan domāts nodrošināt, lai dalībvalstīs attieksme pret ikvienu kādas citas dalībvalsts pilsoni, kas tajās iekārtojas nolūkā veikt pašnodarbinātas personas darbību, būtu tāda pati kā pret saviem pilsoņiem, gan kā brīvības veikt uzņēmējdarbību ierobežojums ir aizliegta jebkāda no valsts tiesību aktiem izrietoša diskriminācija pilsonības dēļ (spriedums, 2015. gada 10. septembris, Komisija/Latvija, C-151/14, EU:C:2015:577, 52. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 103 Šajā lietā strīdīgajos valsts tiesību aktos iespēja tikt ieceltam notāra amatā ir paredzēta tikai Ungārijas pilsoņiem, šādi piemērojot atšķirīgu attieksmi pilsonības dēļ, kas LESD 49. pantā ir principā aizliegta.
- 104 Ungārija tomēr apgalvo, ka notāra darbības neietilpst LESD 49. panta piemērošanas jomā, jo ar tām notiek dalība valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē.
- 105 Savukārt jēdziens “valsts varas īstenošana” šis nupat minētās normas izpratnē ir jāinterpretē, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ņemot vērā, ka no pašām Savienības tiesībām izriet šajā tiesību normā noteiktie ierobežojumi pieļautajiem izņēmumiem no brīvības veikt uzņēmējdarbību principa, lai novērstu, ka ar dalībvalstu vienpusēji pieņemtām tiesību normām Līgumam tiktu liegta lietderīgā iedarbība brīvības veikt uzņēmējdarbību jomā (spriedums, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 106 Pastāvīgās judikatūras atziņa ir arī tāda, ka LESD 51. panta pirmajā daļā ir paredzēta atkāpe no pamatprincipa par brīvību veikt uzņēmējdarbību. Kā tāda šī atkāpe ir jāinterpretē tādējādi, lai tā būtu piemērojama tikai galīgas nepieciešamības gadījumā to interešu aizsardzībai, ko šajā tiesību normā ir ļauts aizstāvēt dalībvalstīm (spriedums, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 57. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 107 Turklāt Tiesa ir atkārtoti uzsvērusi, ka LESD 51. panta pirmajā daļā paredzētā atkāpe ir attiecināma tikai uz tām darbībām, kas pašas par sevi ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā (spriedums, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 108 Šajā ziņā Tiesai ir bijusi iespēja nospriest, ka no LESD 51. panta pirmajā daļā paredzētās atkāpes ir izslēgti noteikti valsts varas īstenošanas palīgdarbi vai priekšdarbi (šajā ziņā skat. spriedumus, 1993. gada 13. jūlijs, *Thijssen*, C-42/92, EU:C:1993:304, 22. punkts; 1998. gada 29. oktobris, Komisija/Spānija, C-114/97, EU:C:1998:519, 38. punkts; 2006. gada 30. marts, *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, C-451/03, EU:C:2006:208, 47. punkts; 2007. gada 29. novembris, Komisija/Vācija, C-404/05, EU:C:2007:723, 38. punkts, un 2009. gada 22. oktobris, Komisija/Portugāle, C-438/08, EU:C:2009:651, 36. punkts), vai noteiktas darbības, kuru īstenošana, lai arī tā ietver regulāru un institucionālu saziņu ar pārvaldes iestādēm vai tiesām vai pat obligātu atbalstu to darbībai, minēto iestāžu rīcības brīvību un lemšanas tiesības neskar (šajā ziņā skat. spriedumu, 1974. gada 21. jūnijs, *Reyners*, 2/74, EU:C:1974:68, 51. un 53. punkts), vai noteiktas darbības, kas neietver lemšanas tiesību izmantošanu (šajā ziņā skat. spriedumus, 1993. gada 13. jūlijs, *Thijssen*, C-42/92, EU:C:1993:304, 21. un 22. punkts; 2007. gada 29. novembris, Komisija/Austrija, C-393/05, EU:C:2007:722, 36. un 42. punkts; 2007. gada 29. novembris, Komisija/Vācija, C-404/05, EU:C:2007:723, 38. un 44. punkts, kā arī 2009. gada 22. oktobris, Komisija/Portugāle, C-438/08, EU:C:2009:651, 36. un 41. punkts), piespiešanas tiesību izmantošanu (šajā ziņā skat. tostarp spriedumu, 1998. gada 29. oktobris, Komisija/Spānija, C-114/97, EU:C:1998:519, 37. punkts) vai piespiedu pasākumu veikšanas tiesību

izmantošanu (šajā ziņā skat. spriedumus, 2003. gada 30. septembris, *Anker u.c.*, C-47/02, EU:C:2003:516, 61. punkts, kā arī 2009. gada 22. oktobris, Komisija/Portugāle, C-438/08, EU:C:2009:651, 44. punkts).

- 109 Tādējādi šā sprieduma 105.–108. punktā atgādinātās judikatūras gaismā ir jāpārbauda, vai Ungārijas tiesību sistēmā notāriem uzticētās darbības ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā.
- 110 Jautājumā par maksājuma rīkojumu izdošanas darbību nav strīda par to, ka tā attiecas tikai uz neapstrīdētiem naudas prasījumiem, kuru izpildei ir iestājies termiņš. Turklāt notāra izdots maksājuma rīkojums kļūst saistošs tikai tad, ja parādnieks to neapstrīd. Tādējādi notāra iesaistīšanās ir pakārtota parādnieka piekrišanai.
- 111 Tātad jākonstatē, ka notāra kompetence maksājuma rīkojumu izdošanas jomā, kas izriet tikai un vienīgi no kreditora un parādnieka gribas sakritības un neskar tiesai pušu domstarpību gadījumā esošās prerogatīvas spriest par prasījuma esamību, nav uzskatāma par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā.
- 112 Ungārijas arguments par Regulu Nr. 1896/2006 šo secinājumu neatspēko. Proti, no tostarp šīs regulas preambulas 9. apsvēruma un 1. panta [1. punkta] a) apakšpunkta izriet, ka Eiropas maksājuma rīkojuma procedūra attiecas tikai uz neapstrīdētiem naudas prasījumiem. Minētās regulas 18. panta 1. punktā ir arī teikts, ka Eiropas maksājuma rīkojums ir atzīstams par izpildāmu, ja atvēlētajos termiņos pret to nav izteikts iebildums. Tātad Regulā Nr. 1896/2006 paredzētā Eiropas maksājuma rīkojuma izdošanai ir tās pašas raksturiezīmes kā šā sprieduma 110. punktā izklāstītās.
- 113 Jautājumā par maksājuma rīkojuma izpildes uzdošanu ir jānorāda, ka ar to – kā apgalvo Ungārija – tiek nodrošināta rīkojumā norādītā prasījuma, kas iebildumu neesamības dēļ kļuvis saistošs, izpilde.
- 114 Tomēr tas vien, ka šāds maksājuma rīkojums ir izpildāms, vēl nenozīmē, ka notāram būtu tiesības, ar kurām viņš tieši un konkrēti piedalītos valsts varas īstenošanā. Proti, lai arī ar atzīmi par izpildāmību, ko notārs izdara uz maksājuma rīkojuma, kas kļuvis saistošs, šis pēdējais tiek apveltīts ar izpildāmību, tās pamatā ir apstākļi, ka parādnieks izpildāmo prasījumu neapstrīd.
- 115 Jautājumā par mantošanas jomā veiktajiem uzdevumiem ir jānorāda, pirmkārt, ka saskaņā ar Likuma par mantošanas procedūru 83. panta 1. punktu notārs var veikt mantojamās mantas galīgu nodošanu tikai tad, ja mantinieku starpā nav domstarpību, un, otrkārt, domstarpību gadījumā viņam ir pienākums saskaņā ar šā likuma 85. panta 1. punktu mantojamo mantu nodot pagaidu kārtībā, jo šīs domstarpības mantojuma prasības kārtībā izšķir tiesa.
- 116 Tādējādi, tā kā uzdevumi, kas notāram ir uzticēti mantošanas jomā, tiek pildīti uz konsensuāla pamata un neskar tiesai pušu domstarpību gadījumā esošās prerogatīvas, nav uzskatāms, ka ar šiem uzdevumiem pašiem par sevi tieši un konkrēti tiktu veikta dalība valsts varas īstenošanā.
- 117 Šo secinājumu neatspēko tas, ka notāram – kā norāda Ungārija – ir tiesības veikt kādus aizsardzības pasākumus un kādus sagatavošanas pasākumus, lai sarīkotu mantinieku tikšanos, kā arī no dažādiem valsts orgāniem pieprasīt kādas informācijas paziņošanu un kādu dokumentu iesniegšanu. Šajā ziņā ir jāprecizē, ka šie pasākumi ir ar notāra pamatuzdevumu veikt mantojuma nodošanu saistīts palīgdarbs (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 83. punkts). Taču šis uzdevums, kā izriet no šā sprieduma 115. un 116. punkta, nav uzskatāms par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā.
- 118 Savukārt par notāru darbībām notariālā glabājuma jomā ir jānorāda, ka tās neietver lemšanas tiesību izmantošanu, jo notāru uzdevums ir tikai pārbaudīt, vai tiek ievēroti likumā prasītie nosacījumi.

- 119 Jautājumā par notāriem Ungārijas tiesību sistēmā uzticēto apliecināšanas darbību ir jānorāda – kā izriet no Notariāta likuma 112. panta –, ka apliecināti tiek akti, kuros noformētas vienpusējas saistības vai pušu brīvprātīgi noslēgtas vienošanās. Tādējādi notāra iesaistīšanās ir pakārtota priekšnosacījumam par pušu piekrišanu tam vai gribas sakritību šajā ziņā.
- 120 Šajā ziņā Tiesa ir nospriedusi, ka notāriem šādi uzticētā apliecināšanas darbība pati par sevi nav tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē (pēc analogijas skat. tostarp spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/Beļģija, C-47/08, EU:C:2011:334, 92. punkts).
- 121 Tiesa ir arī nospriedusi, ka ar to vien, ka kāda konkrēta darbība ietver ar tādām tiesiskām sekām kā pierādījuma spēks un izpildāmība apveltītu aktu taisīšanu, nevar būt pietiekami, lai šo darbību uzskatītu par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 73. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 122 Proti, jautājumā konkrēti par notariālajam aktam piemēto pierādījuma spēku ir jāpaskaidro, ka šis spēks izriet no Civilprocesa kodeksā noteiktās pierādīšanas kārtības. Tātad likumā kādam konkrētam aktam piešķirtais pierādījuma spēks tieši neietekmē, vai ar šā akta taisīšanu saistītā darbība pati par sevi ir tieša un konkrēta dalība valsts varas īstenošanā, kā tas ir prasīts judikatūrā (spriedums, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 123 Turklāt – kā konkrēti attiecībā uz publiski ticamiem aktiem izriet no Civilprocesa kodeksa 195. panta 6. un 7. punkta, to joprojām ir iespējams atspēkot ar pierādījumiem.
- 124 Tātad nevar apgalvot, ka notariālais akts sava pierādījuma spēka dēļ būtu bezierunu kārtībā saistošs izvērtējumu veicošajai tiesai, jo nav strīda par to, ka tā lemj pēc savas iekšējās pārlicības, ņemot vērā visus tiesvedības gaitā noskaidrotos faktus un gūtos pierādījumus. Princips, ka tiesa brīvi izvērtē pierādījumus, turklāt ir īpaši noteikts Civilprocesa kodeksa 206. pantā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 76. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 125 Arīdzan publiski ticama akta izpildāmība nenozīmē, ka notāram būtu tiesības, kas ietvertu tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā. Proti, lai arī notāra izdarīta atzīme uz apliecināta akta par izpildāmību šo pēdējo apvelta ar izpildāmību, tās pamatā ir dalībnieku griba taisīt aktu vai vienošanos, kuru atbilstību likumam iepriekš pārbauda notārs, un tos apveltīt ar šādu izpildāmību (spriedums, 2011. gada 24. maijs, Komisija/Beļģija, C-47/08, EU:C:2011:334, 103. punkts).
- 126 Turklāt nav strīda par to, ka notāra loma piespiedu izpildē aprobežojas tikai ar atzīmes par izpildāmību izdarīšanu. Tātad šajā ziņā viņam nav nekādu piespiešanas pilnvaru.
- 127 Šā sprieduma 125. un 126. punktā teiktais ir vienlīdz attiecināms uz gadījumiem, kad atzīmi par izpildāmību notārs izdara saistībā ar notariālajos aktos nostiprinātu prasījumu izpildi un notāra oficiālu lēmumu izpildi.
- 128 Jautājumā par Ungārijas argumentu saistībā ar 1999. gada 17. jūnija spriedumu *Unibank* (C-260/97, EU:C:1999:312) ir jākonstatē, ka lieta, kurā tika taisīts minētais spriedums, bija nevis par LESD 51. panta pirmās daļas interpretāciju, bet gan par 1968. gada 27. septembra Konvencijas par jurisdikciju un spriedumu atzišanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 1972, L 299, 32. lpp.) 50. panta interpretāciju. Turklāt minētā sprieduma 15. un 21. punktā Tiesa nosprieda, ka, lai aktu varētu uzskatīt par “publisku” minētās konvencijas 50. panta izpratnē, vajadzīgs, lai tā noformēšanā būtu iesaistījusies vai nu kāda valsts iestāde, vai kāda cita iestāde/amatpersona, ko tālab pilnvarojusi izcelsmes vietas valsts.

- 129 Savukārt ar argumentu, kurā šī dalībvalsts atsaucas uz Regulām Nr. 44/2001 un Nr. 805/2004, ir tā, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka šie tiesību akti attiecas uz kādā citā dalībvalstī reģistrētu un izpildāmu publisku aktu atzīšanu un izpildi un tādēļ neskar LESD 51. panta pirmās daļas interpretāciju (šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/Belģija, C-47/08, EU:C:2011:334, 120. punkts). Tas pats ir sakāms par Regulu Nr. 44/2001 aizstājušo Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 12. decembra Regulu (ES) Nr. 1215/2012 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.).
- 130 Jautājumā par notāra kompetenci iepriekšējas pierādījumu savākšanas jomā ir jāuzsver, ka šīs procedūras mērķis ir panākt, lai pierādījumi, kuru iegūšanā tās pieprasītājs ir tiesiski ieinteresēts, tiktu savākti, lai vēlāk iespējami varētu uzsākt prasības tiesvedību, kura savukārt neietilpst notāra kompetencē. Tādējādi Likumā par notariālajām bezstrīdus procedūrām ir paredzēts, ka pierādījumu iepriekšēju savākšanu nav iespējams veikt, ja attiecīgajā lietā ir iesniegta civilprasība vai tiek iztiesāta krimināllieta. Tātad iepriekšējas pierādījumu savākšanas jomā notāram esošā kompetence ir valsts varas īstenošanas palīgdarbi vai priekšdarbi.
- 131 Tāpat ir ar uzdevumiem, kas notāram uzticēti tiesu eksperta izraudzīšanās procedūrā, kas tiek veikta tad, ja kāda fakta vai jebkāda cita pieteicējam svarīga apstākļa konstatēšanai vai izvērtēšanai ir vajadzīgas speciālas tehniskas zināšanas. Tiesu eksperta izraudzīšanās – gluži tāpat kā pierādījumu iepriekšēja savākšana – saskaņā ar Likuma par bezstrīdus notariālajām procedūrām 21. panta 2. punktu notāram nevar tikt lūgta, ja jautājumā, saistībā ar kuru šis pasākums tiek prasīts, notiek tiesvedība, kurā pieteicējs ir prasītājs vai atbildētājs, vai ja pret attiecīgo pieteicēju izskatīšanā ir krimināllieta.
- 132 Jautājumā par notāra kompetenci veikt nozaudētu, nozagtu vai iznīcinātu pārvedamu vērtspapīru un sertifikātu anulēšanu ir jāuzsver – kā norāda Ungārija –, ka tā nenozīmē, ka civiltiesiski tiktu atceltas vērtspapīra pamatā esošās tiesiskās attiecības, bet gan vienīgi paver iespēju izdot šo agrāko vērtspapīru aizstājušu jaunu vērtspapīru. Tāpēc šī notāra kompetence neiemiešo dalību valsts varas īstenošanā.
- 133 Šo secinājumu neatspēko apstākļi, ka notārs drīkst uzdot fiziskai vai juridiskai personai, kurai ir jāveic maksājums saskaņā ar nozaudēto, nozagto vai iznīcināto vērtspapīru, neveikt maksājumu saskaņā ar to un vajadzības gadījumā nodot summu, kuras samaksai pa to laiku iestājies termiņš, tiesai glabājumā. Proti, šie pasākumi ir palīgdarbs, kas nepieciešams šā sprieduma iepriekšējā punktā minētajam notāra pamatzūdevumam.
- 134 Jautājumā par darbībām, kas tiek veiktas reģistrēto partnerattiecību izbeigšanas jomā, ir jānorāda, ka saskaņā ar Likuma par bezstrīdus notariālajām procedūrām 36/A līdz 36/D pantu reģistrētu partnerattiecību izbeigšana notāra kompetencē ir tikai tad, ja abi reģistrētie dzīvesbiedri to lūdz kopīgi un brīvprātīgi, nevienam no reģistrētajiem dzīvesbiedriem nav bērna, attiecībā uz kuru dzīvesbiedri kopīgi uzņēmušies uzturēšanas saistības, un reģistrētie dzīvesbiedri ir vienojušies par savstarpējam uzturēšanas saistībām, par kopīgās dzīvesvietas izmantošanu un par dzīvesbiedru kopīpašuma sadali, jo pārējos gadījumos reģistrētu partnerattiecību izbeigšana ir piekritīga tiesu varai.
- 135 Tādējādi ir jākonstatē, ka notāra kompetence reģistrētu partnerattiecību izbeigšanas jomā, kas izriet tikai un vienīgi no pušu brīvas gribas un neskar tiesai pušu domstarpību gadījumā esošās prerogātas, nav uzskatāma par tiešu un konkrētu dalību valsts varas īstenošanā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 10. septembris, Komisija/Latvija, C-151/14, EU:C:2015:577, 68.–70. punkts).
- 136 Savukārt jautājumā par informācijas ierakstīšanu partnerattiecību pieteikumu reģistrā, kā arī laulības līgumu valsts reģistrā un partnerattiecību līgumu valsts reģistrā Tiesa jau ir nospriedusi, ka ar darbībām, ko notārs veic saistībā ar aktu publiskošanu, netiek tieši un konkrēti īstenota valsts vara (pēc analogijas skat. spriedumu, 2011. gada 24. maijs, Komisija/Luksemburga, C-51/08, EU:C:2011:336, 113. punkts).

- 137 Jautājumā par tiesību pārmantotāju noteikšanu tādu fizisku personu nāves vai juridisku personu likvidācijas gadījumā, kuras ir iesniegušas pieteikumus ierakstu izdarīšanai kustamas mantas ķīlu reģistrā, dokumentu un naudas līdzekļu, vērtslietu un pārvedamu vērtspapīru glabāšanu ir jākonstatē, ka Ungārija neizklāsta nevienu argumentu, lai konkrēti pierādītu, ka šīs darbības ir dalība valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē.
- 138 Turklāt Ungārija pati atzīst, ka aktu glabāšana elektroniskajos arhīvos nav dalība valsts varas īstenošanā šīs tiesību normas izpratnē.
- 139 Visbeidzot, jautājumā par notāru īpašo statusu Ungārijas tiesību sistēmā pietiek vien atgādināt, ka tas, vai attiecīgajām darbībām ir piemērojama LESD 51. panta pirmajā daļā paredzētā atkāpe, ir jāpārbauda, ņemot vērā nevis šo statusu kā tādu, bet gan pašu šo darbību iedabu (spriedums, 2011. gada 1. decembris, Komisija/Nīderlande, C-157/09, nav publicēts, EU:C:2011:794, 84. punkts).
- 140 Šajos apstākļos ir jāsecina, ka notāra darbības, kā tās ir noteiktas Ungārijas tiesību sistēmā, kāda tā bija otrajā papildu argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, nav dalība valsts varas īstenošanā LESD 51. panta pirmās daļas izpratnē.
- 141 Līdz ar to ir jākonstatē, ka Ungārijas tiesiskajā regulējumā iecelšanai notāra amatā prasītais pilsonības nosacījums rada LESD 49. pantā aizliegtu diskrimināciju pilsonības dēļ.
- 142 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, Komisijas prasība ir jāuzskata par pamatotu.
- 143 Tādēļ ir jāatzīst, ka, iecelšanu notāra amatā pakārtojot pilsonības nosacījumam, Ungārija nav izpildījusi LESD 49. pantā noteiktos pienākumus.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 144 Atbilstoši Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Ungārijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā tai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 145 Saskaņā ar šā reglamenta 140. panta 1. punktu dalībvalstis, kas iestājušās lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas. Tāpēc Čehijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) **iecelšanu notāra amatā pakārtojot pilsonības nosacījumam, Ungārija nav izpildījusi LESD 49. pantā noteiktos pienākumus;**
- 2) **Ungārija atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) **Čehijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]